

dr n. med. Anna Bryl
prof. dr hab. n. med. Alina Bakunowicz-Łazarczyk
dr hab. n. med. Małgorzata Mrugacz
dr n. med. Beata Urban

Klinika Okulistyki Dziecięcej z Ośrodkiem Leczenia Zeza
Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
kierownik: prof. dr hab. n. med. Alina Bakunowicz-Łazarczyk

WSPÓŁCZESNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA W ZAĆMIE WRODZONEJ

MODERN ASPECTS OF CONGENITAL CATARACT MANAGEMENT

Słowa kluczowe

Zaćma wrodzona, chirurgia, soczewki wewnątrzgałkowe, powikłania, rehabilitacja wzroku.

Streszczenie

Zaćma wrodzona jest jedną z przyczyn upośledzenia widzenia u dzieci. Szacuje się, że stanowi ona 10% wszystkich przypadków ślepoty wśród dzieci na świecie. Ze względu na intensywny rozwój widzenia w pierwszych 4 miesiącach życia (rozwiija się odruch fiksacji), brak lub ograniczenie wrażeń wzrokowych przez zmętniałą soczewkę ma najczęściej skutki w postaci: niedowidzenia, zeza, oczopląsu czy nawet, wtórnie, zmniejszenia liczby neuronów w ciałach kolankowatych bocznych i w korze wzrokowej.

Przyczyn występowania zaćmy wrodzonej jest wiele. Podkreśla się szczególną rolę czynników genetycznych, zakażeń wewnątrzmacicznych, leków stosowanych przez matkę w okresie ciąży czy zaburzeń metabolicznych u dziecka. Postępowanie uzależnione jest przede wszystkim od charakteru i stopnia zaawansowania zaćmy. Podstawowym wskazaniem do usunięcia zaćmy są zmętnienia w soczewce uniemożliwiające prawidłowy rozwój widzenia. Uważa się, że jednostronna zaćma powinna być zoperowana do 6–8 tygodnia życia, a obustronna do 10.

Intensywny wzrost gałki ocznej w pierwszych latach życia dziecka i trudna do przewidzenia jej ostateczna długość sprawiają, że większość chirurgów u dzieci 2–8-letnich pozostawia umiarkowaną nadwzroczność. Zabieg usunięcia zaćmy u dzieci jest trudniejszy technicznie niż u osób dorosłych. Sztuczne soczewki wewnątrzgałkowe jeszcze niedawno były wszczepiane u dzieci powyżej 2 r.ż. W chwili obecnej wiek ten uległ znacznemu obniżeniu. W dotychczasowych obserwacjach bardzo dobre wyniki uzyskuje się po wszczepieniu soczewek akrylowych

Key words

Congenital cataract, surgery, intraocular lenses, complications, vision rehabilitation.

Summary

Congenital cataract may cause visual impairment in children. It constitutes approximately 10% of blindness cases among children, globally. Due to the rapid development of vision in the first 4 months of life (developing fixation reflex), lack or limitation of visual sensations by the cloudy lens most often results in amblyopia, strabismus, nystagmus or even a secondary reduction of neurons in the lateral geniculate bodies and visual cortex.

There are many causes of congenital cataract; genetic factors, intrauterine infections, drugs used during pregnancy and metabolic disorders in children are specially emphasised. The procedure primarily depends on the nature and severity of the cataract. The main indication for cataract removal is cloudiness in the lens preventing normal visual development. Unilateral cataract should be operated before the 6–8th, and bilateral cataract before the 10th week of age.

Due to intense growth of the eyeball in the first years of life, and as the eye's ultimate length is difficult to predict, the majority of surgeons leave moderate hyperopia in children aged 2–8. Cataract surgery in children is technically more difficult than in adults. Artificial intraocular lenses used to be implanted in children over 2 years of age but the age has been recently reduced. Very good results of implantation are obtained with hydrophobic acrylic lenses. The most common post-surgical complication is secondary glaucoma. Successful treatment of congenital cataract primarily depends on early diagnosis, optimal surgery time, early visual rehabilitation and good cooperation with the parents.

hydrofobowych. Najczęstszym powikłaniem opisywanym po operacji zaćmy wrodzonej jest jaskra wtórna. Sukces w leczeniu zaćmy wrodzonej uzależniony jest przede wszystkim od wczesnego rozpoznania choroby, optymalnego czasu zabiegu, wczesnie rozpoczętej rehabilitacji narządu wzroku oraz dobrej współpracy ze strony rodziców.